

LINNUNHAUKKUKOKEIDEN SÄÄNNÖT JA OHJEET

Hyväksytty Kennelliiton valtuustossa 26.11.2022
Voimassa 1.8.2023 alkaen

Osallistuessaan kokeeseen koiran omistaja tai ohjaaja sitoutuu noudattamaan näitä sääntöjä ja näihin liittyviä ohjeita sekä Kennelliiton yleisiä kokeita ja kilpailuja koskevia sääntöjä ja ohjeita.

Näiden sääntöjen lisäksi noudatetaan Kennelliiton yleisiä kokeita ja kilpailuja koskevia sääntöjä ja ohjeita. (Liitevihko).

1 KOKEEN TARKOITUS

Kokeiden tarkoituksena on kehittää jäljempänä mainittujen koirarotujen käyttökelpoisuutta linnunmetsästyksessä ja saada tietoa jalostusta varten, pitää linnunmetsästys korkeatasoisena koira-harrastuksena, kehittää lajin harrastajien yhteistoimintaa sekä tarjota mahdollisuus kilpailla näiden koesääntöjen pohjalta.

Osallistuessaan kokeeseen koiran omistaja tai ohjaaja sitoutuu noudattamaan tätä sääntöä ja siihen liittyviä ohjeita sekä Kennelliiton yleisiä kokeita ja kilpailuja koskevia sääntöjä ja ohjeita.

2 KOKEEN LUONNE

Linnunhaukkukokeet ovat joko

- 1) yleisiä,
- 2) yhdistysten jäsenten välisiä kokeita ja kilpailuja,
- 3) kansainvälisiä kokeita tai
- 4) rotukohtaisia kokeita ja kilpailuja.

Lisäksi on kokeita ja kilpailuja, joista määrätään erillisellä Kennelliiton vahvistamalla ohjeella.

3 OSALLISTUMISOIKEUS JA SEN RAJOITTAMINEN

Vastaava koetoimitsija tai ylituomari tarkastaa koiran osallistumisoikeuden.

Kokeisiin saavat osallistua 9 kuukautta täyttäneet suomenpystykorvat, karjalankarhukoirat, pohjanpystykorvat ja laikat. Osallistuvien koirien on täytettävä Kennelliiton rekisteröinti-, tunnistusmerkintä- ja rokotusvaatimukset.

Kokeeseen ei saa osallistua:

- sairas, loukkaantunut tai vammautunut koira,

- 30 vuorokautta ennen arvioitua penikoimista (arvioitu aika on 63 vrk ensimmäisestä astutuksesta) ja alle 75 vuorokautta penikoimisen jälkeen,
- koira, joka ei täytä Kennelliiton antidopingsäännön vaatimuksia,
- koira, joka on vihainen ihmisille tai toisille koirille tai
- Kennelliiton ohjeiden mukaisesti osallistumiskieltoon määrätty koira.

Kokeen järjestäjällä on oikeus rajoittaa osallistuvien koirien lukumäärää kulloinkin voimassa olevien ohjeiden mukaisesti.

4 JÄÄVIYDET

Kennelliiton yleinen jääviyssääntö.

Sen lisäksi kokeessa koira arvoteleva tuomari on jäävi tehtävänsä, jos hän tai hänen perheenjäsenensä on koiran kasvattaja tai koiran isän omistaja. *(voimassa 1.1.2026 alkaen)*

5 YLEINEN KOKEEN SIIRTO TAI PERUUTUS

Siirtämisessä ja peruuttamisessa noudatetaan Kennelliiton yleistä sääntöä. Lisäksi järjestävä yhdistys voi perua kokeen, jos määräaikana ilmoittautuneita koiria on kolme tai vähemmän.

6 YLITUOMARI JA HÄNEN VARAMIEHENSÄ

Ylituomarin ja hänen varamiehensä on oltava Kennelliiton hyväksymä linnunhaukkukokeiden ylituomari, jolla on voimassa oleva arvostelu-oikeus sekä Kennelliiton ja rotujärjestön (Suomen Pystykorvajärjestö tai Suomen Laikajärjestö) jäsen. Ulkomaalaisen ylituomarin on oltava Kennelliiton ja rotujärjestön hyväksymä, näillä säännöillä pätevyity sekä kotimaassaan FCI:n hyväksymän kenneljärjestön jäsen. Kokeen järjestäjän on hankittava todistus ulkomaalaisen ylituomarin arvostelu-oikeudesta ja lähetettävä se Kennelliittoon ennen koetta. Ylituomaria koskevat määräykset ja muut toimintaohjeet määritellään tarkemmin näihin sääntöihin liittyvissä erillis- ja toimintaohjeissa.

7 PALKINTOTUOMARIT

Kokeeseen ilmoittautuneen koiranomistajan tulee nimetä ylituomarin käyttöön palkintotuomari. Myös koetoimikunta voi nimetä palkintotuomareita ylituomarin käyttöön.

Palkintotuomarin on oltava pätevyity linnunhaukkukokeiden tuomari, jolla on voimassa arvostelu-oikeus. Palkintotuomarin on oltava Kennelliiton tai rotujärjestön (Suomen Pystykorvajärjestö tai

Suomen Laikajärjestö) jäsen sekä vähintään 18 vuoden ikäinen. Ulkomaalaisen palkintotuomarin on oltava näillä tai muilla yhtenevillä koesäännöillä pätevöity sekä kotimaassaan FCI:n hyväksymän kenneljärjestön jäsen. Kokeen järjestäjän on hankittava todistus ulkomaalaisen palkintotuomarin arvostelu-oikeudesta ennen koetta. Palkintotuomaria koskevat määräykset ja muut toimintaohjeet määritellään tarkemmin näihin sääntöihin liittyvissä erillis- ja toimintaohjeissa.

8 KOELUOKAT JA KÄSITTEET

8.1 Koeluokat

Koirat kilpailevat yhdessä luokassa, siitä käytetään lyhennettä LINT.

8.2 Koekauden kestävät linnunhaukkukokeet

Koekauden kestävien linnunhaukkukokeiden yksityiskohtaiset erillisohjeet on tarkemmin määritetty näihin sääntöihin liittyvissä erillisohjeissa.

8.3 Suoritukseen liittyviä käsitteitä

1. Suljettu	Koira suljetaan kokeesta
2. Luopui	Koiranohjaaja luopuu kesken kokeen
3. Keskeytetty	Palkintotuomari keskeyttää koiran koesuorituksen
4. Hylätty	Koiran suoritus hylätään

Käsitteet ja päätöksenteko määritellään tarkemmin näihin sääntöihin liittyvissä erillisohjeissa.

9 KOKEEN ARVOSTELUPERUSTEET

Koiran arvostelu suoritetaan seuraavia ansio- ja virhepisteasteikkoja käyttäen.

9.1 9.1. Ansiopisteet

Hakutyöskentely	0–35
Haku	0–10
Löytökyky	0–15
Ensihaukkujen saaminen löydöistä	0–10
Haukkutyöskentely	0–40
Merkintä	0–10

Äänenanto	1–5
Pysyttäminen	0–25
Seuraaminen ja uusintahaukut	0–20
Seuraaminen	0–10
Uusintahaukut	0–10
Puustalöytö	0–3
<u>Lisäänsiot</u>	<u>0–2</u>
Yhteensä	0–100

9.2 12.2. Virhepisteet

Liikaherkkyys	0–10
Haukun jättäminen	0–10
<u>Muu koetta häiritsevä työskentely</u>	<u>0–10</u>
Yhteensä	0–30

9.3 9.3. Koiran osasuorituksista johtuva sulkeminen

Koira suljetaan kokeesta, jos se saa nolla (0) ansiopistettä kohdista ”Haku” tai ”Seuraaminen”. Koira suljetaan kokeesta myös, jos mikä tahansa koiran virheistä on kymmenen (10) pisteen arvoinen.

9.4 9.4. Palkintosijat

Palkintosija	LINT 1	LINT 2	LINT 3
	75 p	65 p	50 p

Kansainvälisissä kokeissa CACIT ja VARACACIT esitetään koiralle FCI:n ohjeen mukaisesti.

10 KOIRAN LOUKKAANTUMINEN

Koiran loukkaantuessa palkintotuomarin on keskeytettävä (keskeytetty) koesuoritus. Keskeyttäminen yhteydessä koira saa loppupisteet, palkintosijan ja sijoituksen.

11 VASTUUKYSYMUKSET

Koiranohjaaja vastaa ohjaamansa koiran aiheuttamista ja koiralle aiheutuneista vahingoista. Lähetämällä koiran koesuoritukseen ohjaaja hyväksyy tämän sääntökohdan.

12 MUUTOKSET SÄÄNTÖIHIN JA OHJEISIIN

Suomen Pystykorvajärjestö esittää vuosikokouksensa hyväksymät sääntömuutokset Kennelliiton hallituksen vahvistettavaksi. Näihin sääntöihin liittyvät yleis- ja erillisohjeet vahvistaa Kennelliitto Suomen Pystykorvajärjestön hallituksen esityksestä. Suomen Pystykorvajärjestön hallitus vahvistaa sääntöihin liittyvät toimintaohjeet.

Sääntö on voimassa Kennelliiton hyväksymässä muodossa vähintään viisi vuotta, ennen kuin sitä voi esittää muutettavaksi. Kennelliitto voi erityisen painavista syistä esittää muutoksia aikaisemmin.

13 VALITUKSET JA ERIMIELISYYDET

Valitusten ja erimielisyyksien käsittelyssä noudatetaan Kennelliiton yleistä sääntöä.

14 PAKOTTAVAT SYYT

Kennelliiton hallitus voi erittäin painavista syistä määrääjäksi rajoittaa kokeisiin, kilpailuihin ja testeihin osallistumista ja antaa näitä koskevia erikoismääräyksiä sekä hyväksyä muita poikkeustoimia tämän säännön osalta.

Lisäksi noudatetaan Kennelliiton yleisiä kokeita ja kilpailuja koskevia sääntöjä ja ohjeita. Ne on koottu Kennelliiton kotisivuilta löytyvään liitevihkoon, jonka voi tulostaa näiden sääntöjen yhteyteen.

Linnunhaukkukokeiden (LINT) yleisohje

Hyväksytty Kennelliitossa 17.8.2022
Voimassa 1.8.2023 alkaen

1 JÄRJESTÄMISLUVAN MYÖNTÄMINEN

Näitä ohjeita noudatetaan FCI:n, Kennelliiton ja kennelpiirien myöntämissä kokeissa. FCI myöntää kansainväliset kokeet. Kennelliitto myöntää Suomen Pystykorvajärjestön esityksestä valtakunnalliset mestaruuskilpailut, niiden valintakokeet ja maaottelut. Kennelpiirit myöntävät yleiset ja jäsentenväliset kokeet.

2 KOKEEN ANOMINEN

Kokeen anoo järjestävä yhdistys (yhdistykset), jonka tulee olla Kennelliiton jäsen. Kokeen järjestelyistä huolehtii järjestävä yhdistys (yhdistykset).

Anomus on tehtävä Kennelliiton määräämällä tavalla Omakoira-palvelun kautta (Liitevihko).

3 ILMOITTAUTUMINEN KOKEESEEN JA SIITÄ POIS JÄÄMINEN

3.1 Ilmoittautuminen

Kokeeseen ilmoittaudutaan järjestäjän ilmoittamana aikana. Koiranomistajalle ilmoitetaan kokeeseen pääsystä viimeistään heti ilmoittautumisajan päätyttyä. Osallistumismaksu suoritetaan järjestäjän ilmoittamalla tavalla.

3.2 Jälki-ilmoittautuminen

Järjestäjällä on oikeus hyväksyä myös jälki-ilmoittautumisia.

3.3 Pois jääminen

Ilman pätevää syytä ei kokeen osanottomaksua palauteta viimeisen ilmoittautumispäivän jälkeen. Päteväksi syyksi katsotaan koiran kiima tai sairaus, koiranohjaajan sairaus tai Kennelliiton lämpötilasuosituksista poikkeaminen.

4 KOKEEN PÄÄTTÄMINEN JA TULOKSET

4.1 Tulosten tarkastus

Kokeen sihteeri tarkastaa kaikki laskelmat ja huolehtii tulosten merkitsemisestä Kennelliiton koepöytäkirjalomakkeelle sekä koirakohtaisille lomakkeille ja jättää ne viipymättä ylituomarin tarkastettaviksi. Ylituomarin on vahvistettava lomakkeet ja valioarvoon oikeuttavat tulokset.

Koiranohjaajalle annetaan koirakohtainen koepöytäkirja sähköisenä tai tulosteena. Koe katsotaan päättyneeksi tunnin kuluttua tulosten julkistamisesta.

4.2 Tulosten lähettäminen

Koetoimikunnan on tallennettava koetallennusjärjestelmään ylituomarin tarkastamat ja vahvistamat koepöytäkirjat sekä koirakohtaiset pöytäkirjat viikon kuluessa kokeen päättymisestä. Tarkastetut ja hyväksytyt tulokset on toimitettava kahden (2) viikon kuluessa Kennelliittoon.

5 MUUTOKSET OHJEESEEN

Muutokset tähän ohjeeseen vahvistaa Kennelliitto Suomen Pystykorvajärjestön hallituksen esityksestä.

Linnunhaukkukokeiden (LINT) erillisohje

Hyväksytty Kennelliitossa 17.8.2022

Voimassa 1.8.2023 alkaen

1 ERILLISOHJEIDEN SISÄLTÖ

Nämä erillisohjeet sisältävät:

- Suomen Kennelliiton hyväksymät erillisohjeet linnunhaukkukokeen suorittamiseen ja koirien arvosteluun ja
- Suomen Pystykorvajärjestön hyväksymät toimintaohjeet, jotka koskevat linnunhaukkukokeen koetoimikuntaa, tuomareita ja koiranohjaajaa.

2 MAASTOJEN ARPOMINEN

Koirien koemaastot arvotaan ylituomarin valvonnassa. Maastojen pitää olla selkeitä; suositeltavinta on karttaan piirretty rajaus. Palkintotuomarit joko sijoitetaan maastoihin ennen maastoarvontaa tai arvotaan koirille sen jälkeen.

Mikäli arvottu tuomari on jäävi tehtäväänsä, koiralle vaihdetaan ensisijaisesti jäävitön tuomari. Mikäli jäävi tuomari on koejärjestelyjen takia ehdottomasti sidottu tiettyyn koemaastoon, voidaan arpoa myös uusi maasto. Ehdoton sidonnaisuus on esimerkiksi vaadittava metsästys oikeus tai maaston luovuttajan ehto, ei esimerkiksi oppaana toimiminen. Ylituomarilla on myös oikeus järjestää tuomarit arvonnasta poiketen, jos jokin painava syy edellyttää tätä. Jääviydet ja arvontaan vaikuttavat muut tekijät selvitetään ja pääsääntöisesti julkaistaan ennen maastoarvontaa.

Koiranohjaaja saa halutessaan uuden maaston, jos arvotussa maastossa on edellisenä päivänä ollut kokeeseen osallistunut kiimainen narttu.

3 RIISTALINNUT, MUUT ELÄIMET JA KÄSITTEITÄ

Koiran arvostelussa hyväksyttyjä riistalintuja ovat metso, teeri ja pyy. Koiranohjaajan ei kuitenkaan tarvitse hyväksyä arvosteluun pyytyöskentelyä. Palkintotuomarin on kysyttävä tämä häneltä ennen koe-erän alkua.

Tapahtumat maastossa ja koiran toiminta arvostellaan vain kokeessa valittujen riistalintujen osalta. Työskentely tai todettu työskentelemättä jättäminen muilla eläimillä kirjataan ja rastitetaan kuitenkin jalostuksen tarpeita varten. Työskentely pienpedoilla voidaan kirjata kokeen jälkeen pienpetotestiksi, mutta testi tai kirjaaminen eivät kuulu linnunhaukkukokeeseen eikä saa vaikuttaa sen kulkuun.

Löytö on tapahtuma, jossa koira löytää linnun tai ennen linnun havaitsemista on selvästi tietoinen linnusta.

Haukku: koira osoittaa haukkumalla kohteen, johon se ei ulotu. Kun koira haukkuu ensimmäisen kerran hyväksyttyä riistalintua, se on **ensihaukku**. Saman linnun saaminen uudelleen haukkuun on **uusintahaukku** (kts tarkemmin 8.3.2).

Tyhjä haukku on haukku, josta ei löydetä elävää kohdetta.

Toteamaton haukku on haukku, jonka kohdetta ei pystytty toteamaan.

Lintutyöskentely alkaa linnun löytämisestä ja päättyy siihen, kun koira lopettaa sen seuraamisen. Lintutyöskentely voi sisältää ensihaukun ja uusintahaukkuja.

Parvi on koemaastossa koossa oleva kahden tai useamman linnun ryhmä tai poikue. Lintu tai linnut ovat parvessa silloin, kun maaston ja olosuhteiden perusteella niiden kuuluminen samaan parveen on todennäköistä. Lisäksi lintujen välinen etäisyys toisistaan tai pääosasta parvea on yleensä alle 100 metriä. Parveen voi kuulua poikkeuksellisesti myös eri lajin riistalintuja. Parvityöskentelyn erityispiirteet esitetään kohdissa ”Löytömahdollisuus”, ”Merkintä” ja ”Uusintahaukut”.

4 KOE-ERÄN ALOITTAMINEN, SEN LOPETTAMINEN JA KOKEEN KULKU

Koe-erä aloitetaan koemaastossa palkintotuomarin määräämässä paikassa ylituomarin määräämänä aikana. Ohjaaja saa antaa koiran jaloitella ennen koe-erän alkua. Palkintotuomarin on ilmoitettava selvästi koiranohjaajalle koe-erän alkaminen ja sen päättyminen sekä koe-erän mahdollinen katkaiseminen ja uudelleen aloittaminen.

Palkintotuomari määrää yleisen kulkusuunnan neuvoteltuaan asiasta koiranohjaajan ja oppaan kanssa. Palkintotuomari hyväksyy tilanteenmukaiset ja tarkoituksenmukaiset muutokset suunniteltuun kulkusuuntaan. Jatkuva koiran perässä käveleminen paikantimen avulla ei ole sallittua.

Autoa ei saa käyttää koe-erän aikana tai ennen sen aloittamista lintujen etsimiseksi.

Auton käyttö on kuitenkin sallittua suunnitellusti yhden kerran, jos jokin koemaasto joudutaan jakamaan huonojen maasto-olosuhteiden takia kahteen suunnilleen samankokoiseen palstaan. Tiedossa oleva parvi tai poikue ei siten ole peruste maaston jakamiseen. Ylituomarin on hyväksyttävä kunkin maaston jakaminen kahteen palstaan ennen maastoarvontaa taikka koko kauden kokeessa ennen erän alkamista.

Autoa saa käyttää myös esimerkiksi koiran jouduttua ilmeiseen vaaraan tai siirryttäessä häiritsevän esteen takia toiseen maastoon tai paikkaan.

Koiranohjaajalla on oikeus ohjata koira ja kieltää sitä virheistä kuitenkin koetta häiritsemättä. Hän saa kytkeä ja irrottaa koiran vain palkintotuomarin luvalla, luopuessaan kokeesta taikka koiran joutuessa luvatomalle alueelle tai ilmeiseen vaaraan.

Jos koiranohjaaja luopuu kokeesta, on hänen ilmoitettava siitä maastossa heti palkintotuomarille tai muualla luopuessaan ensisijaisesti ylituomarille. Samalla on ilmoitettava luopumisen syy.

5 ARVOSTELUN PERUSTEITA

Koira arvostellaan vain sen perusteella, mitä palkintotuomari on itse todennut näkemällä tai kuulemalla. Arvostelussa voidaan ottaa huomioon myös oppaan tai harjoittelijan tekemät havainnot, mutta ei välittömästi tapahtuman tulkintaan vaikuttavia koiranohjaajan havaintoja.

Koira arvostellaan sen mukaan, mitä se on tehnyt keskimäärin koko koe-erän aikana (esimerkiksi haku) tai mihin se on osoittanut pystyvänsä. Esimerkiksi jos koira on tehnyt kaksi pitkää seuraamista ja kolmas seuraaminen jää pituudeltaan keskinkertaiseksi maastoesteeseen takia, tämä ei heikennä seuraamismatkan arvostelua. Jos taas maastoesteeseen päättynyt keskinkertainen seuraaminen on ainoa, koira on osoittanut pystyvänsä ainakin siihen ja tämä määrää arvostelun.

Koiran kunkin työskentelyn päättyessä palkintotuomari esittää ohjaajalle lyhyen tulkintansa tapahtuneesta.

6 KOE-ERÄ

6.1 Koe-erän pituus ja erän jatkaminen

Koe-erän pituus on tasan neljä tuntia ja koko se aika pyritään aktiivisesti lintutyöskentelyyn. Yksi noin 10 minuutin mittainen kahvitauko koe-erää katkaisematta on sallittu.

Jos koira on lintutyöskentelyssä neljän tunnin koe-erän umpeutuessa taikka palkintotuomari on todennut löydön ennen sen umpeutumista, erää jatketaan tällä löytömahdollisuudella työskentelyn päättymiseen saakka. Ohjaajan halutessa erä voidaan katkaista myös tämän työskentelyn kestäessä.

Koe-erän aikana tapahtunut muu kuin lintutyöskentely (esimerkiksi tyhjä haukku) arvostellaan, vaikka se pystytään toteamaan vasta erän päättymisen jälkeen.

6.2 Koe-erän katkaiseminen

6.2.1 Koe-erän katkaiseminen häiritsevän esteen takia

Koetta häiritsevästä esteestä voidaan pitää olosuhteista riippuen esimerkiksi alueella olevaa irtokoiraa, jänisajoa tai hirvenmetsästystä, sään muuttumista erittäin epäedulliseksi tai jotain muuta sellaista tekijää, että oikeudenmukaisuus vaatii kokeen keskeyttämistä joksikin aikaa. Ratkaisun häiritsevän esteen hyväksymisestä tekee palkintotuomari.

Koe-erä katkaistaan ja koira kytketään häiritsevän esteen ajaksi. Kun este on poistunut, erää jatketaan samassa maastossa tai ylituomarin luvalla tarvittaessa uudessa maastossa.

6.2.2 Koe-erän katkaiseminen siirtymisen takia

Jos maastossa on alue, jossa linnun saaminen haukkuun ei ole mahdollista, koe-erä voidaan katkaista sen yli siirtymiseksi. Tällainen alue on esimerkiksi suo tai hakkuuaukko, jonka ylittäminen kestää vähintään 10 minuuttia.

Siirtyminen suoritetaan koira kytkettynä. Siirtymisaika alkaa koiran kytkemisestä ja päättyy uuteen irtilas-kuun.

7 PAIKANNUSLAITTEEN, MUIDEN TEKNISTEN APUVÄLINEIDEN JA AVUSTAJAN KÄYTTÖ

Paikanninta saa käyttää koiran sijainnin ja liikkumisen seuraamiseen ja sen ohjaamiseksi edullisiin maaston-kohtiin. Koiran arvostelu tapahtuu palkintotuomarin näkö- ja kuuloaistin perusteella, mutta paikantimen tietoja voidaan käyttää koiran arvostelun tukena.

Koiranohjaajalla on myös oikeus olla käyttämättä paikanninta. Jos koiranohjaaja ei valitse paikantimen käyttöä, paikannin saa olla koiralla, mutta sen ohjeen vastainen käyttäminen erän aikana johtaa koiran hylkäämiseen eikä paikantimen tietoja käytetä arvosteluun koe-erän jälkeenkään. Paikantimen käyttäminen kysytään ja rastitetaan koe-erän alussa.

Jos paikantimen käyttö on valittu, sitä käytetään tasapuolisesti koiralle edullisten ja epäedullisten seikkojen arvioinnin tukena. Koiranohjaajan on pyynnöstä näytettävä paikantimesta koiran sijainti ja siihen erän

aikana tallentuneet tiedot palkintotuomarille sekä ylituomarille. Palkintotuomari ei saa kieltäytyä katso-
masta paikantimen tietoja.

Jos paikantimen käyttö on valittu, sen tiedot resetoidaan koe-erän alussa eikä kokeen aikana tallentuneita
tietoja saa poistaa ennen kokeen päättymistä.

Paikanninta saa käyttää esimerkiksi:

- Koiran hakulaajuuden arvosteleamiseen.
- Koiran seuraamismatkan arvosteluun sen todellisen pituuden osalta. Seuraamisreitiltä voidaan todeta
esimerkiksi maastoesteet, jotka vaikuttavat seuraamisen pituuteen tai tuovat lisäansioita.
- Matkan mittaamiseen ryhmästä haukkupaikalle.
- Koiran noutamiseen sen mentyä koemaastosta vaaralliselle alueelle.
- Kauas menneen koiran hakemiseen koe-erän aikana tai alle tunti erän päättymisen jälkeen. Tästä an-
nettavat virhepisteet esitetään kohdassa ”Muu koetta häiritsevä työskentely”.
- Katoamisen takia kokeesta suljetun koiran löytämiseen.

Paikanninta ei saa käyttää:

- Haukun alkamisen kirjaamiseen. Pysyttämisaika kirjataan alkaneeksi, kun palkintotuomari kuulee hau-
kun.
- Haukkuäänen ja muun haukkutyöskentelyn arvosteleamiseen.
- Merkinnän arvosteleamiseen.
- Yhteydenoton kirjaamiseen.

Vaikka paikantimen käyttöä ei ole valittu, sitä saa käyttää palkintotuomarin päätöksellä, jos koira on joutu-
nut ilmeiseen vaaraan tai jokin yllättävä tekijä (esimerkiksi havainto tai tieto sudesta) vaatii koiran välitöntä
kytkemistä ja/tai kokeen keskeyttämistä.

Mitään paikanninta korvaavaa tekniikkaa (esimerkiksi kuulevat kuppisuojaimet) ei saa käyttää. Kuulolait-
teen vakituiset käyttäjät saavat käyttää sitä kokeen aikana.

Ulkopuolisen avustajan käyttäminen on kielletty.

8 ANSIOPISTEET

8.1 Hakutyöskentely (0–35 pistettä)

8.1.1 Haku (0–10 pistettä)

Haulla tarkoitetaan koiran liikkumista maastossa. Haun arvostelussa kiinnitetään huomio koiran liikkeen
laajuuteen ja nopeuteen. Maaston laatu ja keliolosuhteet vaikuttavat haun nopeuteen, laajuuteen ja koiran
näyttäytymistiheyteen. Runsas aluskasvillisuus, paksu lumipeite ja maaston vaikeakulkuisuus vaikeuttavat
hakua. Jos maasto tai keli on vaikea (rasti maastokortissa), koe-erän viimeinen tunti voidaan arvostella

lievästi. Jos olosuhteet ovat poikkeavan vaikeat, ne otetaan huomioon haun arvostelussa esittämällä ylituomarille pisteiden korottamista (kts kohta 11.1).

Arvosteluohje

Haku arvostellaan sen mukaan, miltä se on koe-erän aikana keskimäärin näyttänyt. Hetkelliset huippukohdat ja heikot kohdat jätetään vähemmälle huomiolle. Koiran seisahtuminen kuuntelemaan haun aikana voi johtaa linnun löytymiseen, eikä se saa vaikuttaa hakunopeuden arviointiin. **Linnuton maasto ei saa vaikuttaa alentavasti eikä korottavasti hakupisteisiin.** Haun arvostelussa käytetään seuraavaa ohjetta:

Hakunopeus

Nopea: Koira liikkuu valtaosan koeajasta ripeästi laukaten.

Keskinkertainen: Koira liikkuu valtaosan koeajasta enimmäkseen laukaten.

Hidas: Koira liikkuu valtaosan koeajasta enimmäkseen ravaten.

Hakunopeudessa on luonnollisesti oleellista vauhti eikä tyyli. Yllä sanottu kuvaus tarkoittaa suomenpystykorvien ja pohjanpystykorvien hakua, ja suurikokoisten koirarotujen hakunopeus arvioidaan soveltamalla sitä. Jos esimerkiksi laikan ripeä ravi on yhtä vauhdikasta kuin suomenpystykorvan ripeä laukka, sen haku on silloin nopeaa.

Hakulaajuus

Laaja: Hakulaajuus yli 250–400 metriä ryhmän eteen ja sivuille. Yhteydenottoväli 5–15 minuuttia.

Keskinkertainen: Hakulaajuus 150–250 metriä ryhmän eteen ja sivuille. Yhteydenottoväli 2–5 minuuttia.

Lähihakuinen: Hakulaajuus 50–150 metriä ryhmän eteen ja sivuille. Yhteydenottoväli alle 2 minuuttia.

Hakupisteet määräytyvät alla olevan taulukon mukaisesti.

	Laaja haku	Keskinkertainen laajuus	Lähihaku
Nopea vauhti	8–10	6–8	5
Keskinkertainen vauhti	8	4–6	3
Hidas vauhti	6	4	1–2

Koiran hakuun kuuluu oleellisena osana yhteydenpito. Yhteydenotto on

- koiran käyminen ryhmän lähellä,
- tuomarin havaitsema selvä pysähtyminen kauempana ryhmästä tai
- katsekontakti ryhmään sen kulkusuunnan tarkistamiseksi.

Kaukana vilahtava koira tai vain paikantimella todettu sijainti ei ole yhteydenotto. Hyvää yhteydenpitoa on koiran yhteydenotto ryhmään keskimäärin 5–15 minuutin välein.

Haun laajuuden arvostelemiseksi kirjataan jokaiselta tunnilta riittävä otos hakulenkkeistä. Hakulenkki alkaa yhteydenotosta ja päättyy seuraavaan yhteydenottoon. Hakulenkkin ulottuvuus kirjataan paikantimen avulla metreinä tai sen puuttuessa ajan perusteella minuutteina. Lintu- tai muuta työskentelyä ei lasketa hakulenkkiin.

Liian harva yhteydenpito alentaa hakupisteitä. Alla esitetään pistevähennys hakulenkkiä keskimääräisen kestoajan perusteella.

Yli 15 minuuttia	-1 piste
Yli 25 minuuttia	-2 pistettä
Yli 35 minuuttia	-3 pistettä
Yli 45 minuuttia	-4 pistettä

Puuttuva yhteydenpito

Jos koira ei pidä yhteyttä ryhmään yli tuntiin eikä se johdu lintutyöskentelystä tai häiritsevästä esteestä, koira suljetaan kokeesta (kts kohta 10). Päätös sulkemisesta voidaan siis tehdä vasta sitten, kun poissaolon syy on selvinnyt. Tunnin yhteydenpitovaatimus on voimassa, vaikka koe-erä päättyy koiran ollessa poissa.

8.1.2 Löytökyky (0–15 pistettä)

Löytökyvyllä tarkoitetaan koiran kykyä löytää maassa tai puussa olevat linnut.

Löytömahdollisuus

Löytömahdollisuus on koemaastossa oleva riistalintu tai parvi, joka on koiran ulottuvilla ja jolla koira voi työskennellä. Lintu on koiran ulottuvilla silloin, kun se on kiitettävän hakulaajuuden sisällä (korkeintaan 250 metriä ryhmästä) sellaisessa paikassa, johon koira pääsee kohtuudella menemään.

Löytömahdollisuuksia eivät ole

- Lentokyvyttömät linnut
- Matkalennossa ohi lentävät linnut

- Linnut, jotka koiran karkottamana lentävät sellaisen maastoesteen yli, että seuraaminen on mahdollista
- Linnut, jotka ryhmä karkottaa koiran työskennellessä kanalinnulla
- Linnut, jotka ryhmä karkottaa toteamattoman haukun aikana, välittömästi sitä ennen tai välittömästi sen päätyttyä
- Pyyt, jos koiranohjaaja ei ole valinnut niitä
- Ensihaukusta karkottuneet linnut, joista koira saa tai yrittää saada uusintahaukun.

Jos lintua ei saada koiran haukun jälkeen karkotettua, se ei ole siinä paikassa enää uusi löytömahdollisuus.

Jos koira on lähtenyt haukusta ja tehnyt muusta linnusta löydön, saanut siitä ensihaukun taikka työskennellyt muulla riistaeläimellä, kerran haukussa ollut lintu ei ole enää samassa paikassa uusi löytömahdollisuus eli siitä ei saa enää toista ensihaukua.

Löytömahdollisuudet parvessa

Yksi parvi on pääsääntöisesti yksi löytömahdollisuus. Jos kuitenkin ryhmä karkottaa parvesta linnun tai lintuja, ja koira löytää selvästi ryhmän karkon jälkeen saman parven muita lintuja, kysymyksessä on kaksi erillistä löytömahdollisuutta.

Jos taas koira on ensin löytänyt parvesta lintuja ja ryhmä karkottaa tämän jälkeen parven muita lintuja taikka koira ei löydä alueelle jääneitä parven muita lintuja, ne eivät ole enää uusia löytömahdollisuuksia.

Koiran löytämä parvi on uudelleen löytömahdollisuus, jos koira seuraa parvesta lähtenyttä lintua tai lintuja ja

- seuraamismatka on kiitettävä,
- koira saa uusintahaukun tai
- koiralla on toteamaton haukku sellaisessa paikassa, jossa se hyväksyttäisiin uusintahaukuksi näköyhteyden katkeamisen takia.

Koiran edellä sanotussa tapauksessa löytämä parven lintu on löytö vain, jos koira saa siitä ensihaukun eli löytömahdollisuuksien, löytöjen ja ensihaukkujen lukumäärä parvessa on sama.

Löytö

Löytömahdollisuudesta voi syntyä koiran löytö tai olla syntymättä. Löytönä pidetään sitä, että koira löytää linnun koealueelta riippumatta siitä, saako se linnusta haukun tai ei.

Lintu voi lähteä ryhmän läheltä siten, ettei voida tietää varmasti, karkkosiko se ryhmää vai koiraa. Tapah-tuma on koiran löytö, jos koira oli lähempänä lintua kuin ryhmä taikka selvästi yritti löytää sitä **ja seurasi** lähtenyttä lintua. Tällainen tilanne saattaa syntyä varsinkin silloin, kun koira etsii puussa olevaa lintua.

Löytökykytaulukon käyttö

Koiran löytökypistemäärä saadaan löytömahdollisuuksien lukumäärän ja löytöjen lukumäärän risteyskohdasta. Jos löytömahdollisuuksien lukumäärä on ollut yli 10, jaetaan löytömahdollisuuksien ja löytöjen lukumäärä kahdella. Löytöjen lukumäärä pyöristetään lähinnä suurempaan kokonaislukuun ja löytömahdollisuuksien lukumäärä lähinnä pienempään kokonaislukuun. Mikäli löytömahdollisuuksia on ollut yli 20, menetellään vastaavasti, mutta jakajana on kolme.

LÖYTÖKYKYTAULUKKO

L= Löy- döt	LM=Löytömahdollisuu- det									
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1	10	9	8	7	6	5	4	3	2	1
2		13	12	9	7	6	5	4	3	2
3			15	13	11	9	7	6	5	4
4				15	14	12	10	8	7	6
5					15	14	13	11	9	8
6						15	14	13	11	10
7							15	14	13	11
8								15	14	13
9									15	14
10										15

8.1.3 Ensihaukkujen saaminen löydöistä (0–10 pistettä)

Ensihaukkujen saamisella löydöistä tarkoitetaan koiran kykyä saada löytämistään linnuista ensihaukku, eli miten tehokkaasti koira pystyy hyödyntämään koemaastossa tavattavat linnut. Koiran yksikin haukahdus arvostellaan haukkuna, jos lintu lähtee hyväksytyn merkinnän alueelta välittömästi sen jälkeen, ja koira seuraa lintua.

Arvosteluohje

Ensihaukkujen saaminen löydöistä arvostellaan taulukon avulla. Pistemäärä saadaan ensihaukkujen ja löytöjen lukumäärien risteyskohdasta.

ENSIHAUKKUJEN SAAMINEN LÖYDÖISTÄ

EH= Ensi- haukut	L=Löydöt										1
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	0	
1	8	7	5	4	3	3	2	2	1	1	
2		9	8	6	5	4	4	3	2	2	
3			1 0	9	7	6	5	5	4	3	
4				1 0	9	8	7	6	5	4	
5					1 0	9	8	7	6	6	
6						1 0	1 0	8	7	7	
7							1 0	1 0	9	8	
8								1 0	1 0	9	
9									1 0	1 0	
10										1 0	

8.2 Haukkutyöskentely (0–40 pistettä)

8.2.1 Merkintä (0–10 pistettä)

Merkinnällä tarkoitetaan koiran kykyä osoittaa haukkuessaan linnun olinpaikka omalla sijoittumisellaan ja käyttäytymisellään. Metsästyksessä merkinnän tarkkuus ratkaisee linnun havaitsemisen, ja hyvä koira merkitsee lähes aina tarkasti. Merkintä arvostellaan vain hyväksytyissä lintuhaukuissa. Merkinnän lajit ovat kiitettävä, tyydyttävä ja heikko.

Kiitettävä merkintä (3 pistettä)

Kiitettävässä merkinnässä koira osoittaa tarkasti puun, jossa lintu istuu. Merkitessään kiitettävästi koira yleensä käyttäytyy varmasti sekä osoittaa katseellaan ja olemuksellaan linnun istumispaikan.

Merkintä voi olla kiitettävä vaikka koira on suhteellisen kaukana lintupuusta. Tällainen tulee kysymykseen lähinnä maastoesteen takia tai kokeneilla koirilla avoimessa maastossa lintujen ollessa arkoja. Tällöin koira kuitenkin käytöksellään ja kiinteällä haukulla merkitsee linnun.

Tyydyttävä merkintä (2 pistettä)

Tyydyttävässä merkinnässä koira ei pysty tarkasti osoittamaan linnun istumapuuta vaan haukkuu puuryhmää, jossa lintu istuu.

Merkintä on tyydyttävä, jos koira paikasta toiseen siirtymällä vaihtaa parvessa haukun kohdetta useammin kuin yhden kerran. Parven vyörytys ei laske merkintäpisteitä (katso kohta 8.4.2 ”Uusintahaukut parvessa”)

Heikko merkintä (1 piste)

Heikossa merkinnässä koira ei pysty kiinteästi osoittamaan edes puuryhmää, jossa lintu istuu.

Heikossa merkinnässä haukku on yleensä siirtyilevää ja epävarmaa niin sanottua aluehaukkua. Lintuparven alueella haukkuva heikosti merkitsevä koira ei saa yhteen lintuun kohdistuvia kiinteitä haukkuja, vaan siirtyilee jatkuvasti ja haukku on aluehaukkua.

Ei hyväksyttävä merkintä

Jos koira haukkuu kiinteästi tai pääosan haukkuajasta merkiten yli 30 metrin etäisyydelle linnusta, merkintä ei täytä edes heikon merkinnän vaatimuksia. Tapahtuma ei ole haukku, vaan se arvostellaan liiakerkkyytenä. Tapahtumasta voi arvostella esimerkiksi löydön ja seuraamisen, mutta ei mitään haukkutyöskentelyyn kuuluvaa.

Havainnot ja merkintäpisteet

Jotta haukku voidaan hyväksyä ja siitä antaa merkintäpisteitä, tuomarin on saatava riittävän varma havainto siitä, onko haukussa hyväksyttävä riistalintu ja onko se hyväksyttävän merkinnän alueella.

Koira ja lintu pyritään aina näkemään haukun aikana. Näköhavainto on myös haukkupuusta lähtevä lintu tai peitteisessä maastossa lintua seuraava koira välittömästi (muutama sekunti) haukun katkettua.

Haukku hyväksytään myös pelkän kuulohavainnon perusteella, kun palkintotuomari pystyy sen perusteella perustelemaan itselleen ja ylituomarille, onko merkinnän sisällä hyväksytty riistalintu. Kuulohavainto on koirasta haukku ja linnusta sen ääntely, istumisropsahdus tai lentoonläähtöään. Etäisyyden lisäksi havainnon luotettavuuteen vaikuttavat keli ja maaston peitteisyys. Kuulohavainnolla havaitusta haukusta voidaan antaa sitä vähemmän merkintäpisteitä, mitä kauempana ja peitteisemmässä maastossa haukku on.

Alla esitetään taulukko erilaisten havaintojen perusteella annettavista **korkeimmista mahdollisista** pisteistä.

Havainto koirasta ja linnusta	Etäisyys ryhmästä	Pisteet max

Näköhavainto molemmista	Etäisyys ei vaikuta havaintoon, jos se on varma.	3
Toisesta näköhavainto, toisesta kuulohavainto	Alle 50 m	3
	50–100 m	2
	Yli 100 m	1
Kuulohavainto molemmista	Alle 50 m	2
	50–100 m	1
	Yli 100 m	-

Arvosteluohje

Ansiopisteet määräytyvät merkintätaulukosta. Pistemäärä saadaan merkintöjen lukumäärän ja yksittäisten haukkujen merkintäpisteiden summan perusteella.

Merkintäpisteiden kohtuullistaminen

Jotta epävarmat havainnot eivät laskisi varmoista havainnoista ansaittuja merkintäpisteitä, merkintöjä voidaan kohtuullistaa seuraavasti:

- Kaikki merkinnät, joissa on näköhavainto joko koirasta tai linnusta, otetaan aina huomioon.
- Pelkkiin kuulohavaintoihin perustuvia merkintöjä ei oteta mukaan merkintäpisteisiin, jos ne laskevat pisteitä.
- Kuitenkin merkintäpisteet on laskettava aina vähintään kolmesta merkinnästä.

MERKINTÄTAULUKKO

Merkintäpisteiden summa	MERKINNÄT									
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1	1									
2	4	2								

3	7	4	2							
4		6	4	2						
5		8	5	3	2					
6		9	6	4	3	2				
7			8	5	4	3	2			
8			9	6	5	4	3	2		
9			10	7	5	4	3	3	2	
10				8	6	5	4	3	2	2
11				10	7	5	4	4	3	2
12				10	8	6	5	4	3	3
13					9	6	5	5	4	3
14					10	7	6	5	4	3
15					10	8	6	6	5	4
16						9	7	6	5	4
17						10	7	7	6	4
18						10	8	7	6	5
19							9	8	7	5
20							10	8	7	6

21							10	9	8	6
22								10	8	7
23								10	9	7
24								10	9	8
25									10	8
26									10	9
27									10	9
28										10
29										10
30										10

8.2.2 Äänenanto (1–5 pistettä)

Haukkumisen tarkoitus on ilmoittaa linnun löytymisestä ja peittää haukulle tulevan metsästäjän ääni. Haukkuäänen laatu vaikuttaa myös linnun pysymiseen haukulla. Äänenanto ja pysyttäminen arvostellaan kuitenkin omia ansiokohtinaan, eivätkä pitkät haukut edellytä automaattisesti korkeita äänenantopisteitä.

Hyvä äänenanto on riittävän tiheää, kuuluvaa, tasaista ja soinnukasta. Huono äänenanto on harvaa, karkeaa, vihaiselta vaikuttavaa, vihlovan terävää tai ulvovaa haukkua.

Haukkutiheys arvostellaan seuraavasti:

Vähintään 90 haukahdusta minuutissa Kiitettävä

75–89 haukahdusta minuutissa Hyvä

Korkeintaan 74 haukahdusta minuutissa Tyydyttävä

Kuuluvuus arvostellaan kiitettävältä hakuetaisyydeltä (250–400 m) keskimääräisissä maasto- ja keliolosuhteissa asteikolla *kuuluva*, *keskimääräinen* tai *heikosti kuuluva*. Jos koiralla ei ole haukkuja näin kaukana tai olosuhteet ovat poikkeavat, arvostelu toteutetaan tätä soveltaen.

Haukkutapa on yhtäjaksoinen tai epäyhtenäinen. Yhtäjaksoinen haukkutapa on tasainen ja soinnukas. Epäyhtenäisessä haukkutavassa on selvästi säännöllisiä tai epäsäännöllisiä taukoja. Yksittäiset haukun keskeyttämiset linnun tai ryhmän liikkumisen kuuntelemiseksi eivät tee haukusta epäyhtenäistä.

Haukkutiheyden mittaaminen

Haukkutiheys mitataan haukahduksina minuutissa. Mittaus tehdään pitkissä haukuissa minuutin tai vähintään 30 sekunnin ajalta ja muutetaan haukahduksiksi minuutissa. Haukun katkeamisen varalta kannattaa aluksi mitata yksi lyhyt jakso (15 sekuntia).

Arvosteluohje

Äänenanto arvostellaan parhaista haukuista keskimääräisen vaikutelman mukaan. Äänenanto arvostellaan, jos haukkutiheys voidaan mitata vähintään 15 sekunnin ajalta.

Jokainen rastituksen pudotus alaspäin maastokortissa pudottaa äänenantopisteitä yhdellä pisteellä. Kuitenkin koiralle annetaan vähintään yksi piste, jos äänenanto pystytään arvostelemaan.

Jos koiran havaitaan selvästi sopeuttavan äänenantonsa haukkukohteen mukaan, se ei alenna äänenantopisteitä vaan on lisäansio. Tällaista on esimerkiksi haukkuäänen tai -tiheyden heikentäminen taikka tauot linnun pitämiseksi haukussa.

8.2.3 Pysyttäminen (0–25 pistettä)

Pysyttämisellä tarkoitetaan koiran kykyä saada lintu pysymään haukussa.

Haukku vai kysely

Koira osoittaa yhtäjaksoisella haukulla metsästäjälle linnun, johon se ei ulotu. Koira kyselee silloin, kun sillä on vihiä linnusta, jonka sijaintia se tiedä tarkasti. Kysely on lyhyitä haukkusarjoja eri paikoissa oletetun linnun suuntaan. Kyselyn tarkoitus on saada lintu ilmaisemaan itsensä äänтелеväällä tai liikahtamalla, jolloin koira voi aloittaa haukun.

Koiran jatkuva kysely tulkitaan haukuksi tai linnun puuttuessa tyhjäksi haukuksi, kun sen tiheys ylittää 40 haukahdusta minuutissa.

Toimintaohje

Koiralla pitää olla mahdollisuus haukkua lintua 10 minuuttia.

Edellytyksenä linnun pysymiselle haukulla on yleensä se, että lintu ei ole tietoinen koeryhmästä. Toisaalta ryhmän pitää päästä sellaiselle etäisyydelle haukusta, että se voidaan hyväksyä ja arvostella.

Koiranohjaajan kannattaa aluksi viedä ryhmä sellaiseen paikkaan, että merkintä voidaan todennäköisesti todeta. 10 minuutin haukkuajan täytyttyä tuomari menee sellaiseen paikkaan, jossa hän voi todeta merkinän varmasti ja muutoin arvostella haukkutyöskentelyn. Tämän jälkeen lintu saadaan karkottaa tuomarin luvalla.

Koiranohjaaja saa haukun aikana liikehtiä tai äännellä tuomarin näköpiirissä, jotta koira olisi tietoinen hänen läsnäolostaan.

Haukkuaika mitataan mahdollisimman tarkasti, kuitenkin vähintään 15 sekunnin tarkkuudella. 15 sekuntia pidemmät tauot vähennetään haukkuajasta.

Arvosteluohje

Kolmen pisimmän haukun kestoajat (uusintahaukut mukaan luettuna) lasketaan yhteen ja jaetaan kolmella, jolloin saadaan keskimääräinen haukkuaika. Mikäli koiralla on haukkuja vain yksi tai kaksi, käytetään jakajana vastaavasti yhtä tai kahta.

Pisteet katsotaan taulukosta keskimääräisen haukkuajan kohdalta. Keskimääräisen haukkuajan on oltava vähintään täytynyt aika. Aikaa ei siis pyöristetä matemaattisesti ylöspäin.

Alle yhden minuutin kestäneitä haukkuja ei oteta mukaan keskimääräistä haukkuaikaa laskettaessa. Yhdestä haukusta koira saa enintään 10 minuuttia haukkuaikaa.

PYSYTTÄMISTAUUKKO

Keskimääräinen haukkuaika väh.	3 hauk- kua	2 haukkua	1 haukku
1,0 min.	4	2	1
1,5 min.	5	3	1
2,0 min.	6	4	2
2,5 min.	8	5	3
3,0 min.	9	6	3
3,5 min.	11	7	4
4,0 min.	13	9	5
4,5 min.	14	10	5
5,0 min.	14	11	6
5,5 min.	15	13	6
6,0 min.	16	14	7
6,5 min.	18	14	8

7,0 min.	20	15	9
7,5 min.	21	15	9
8,0 min.	21	16	10
8,5 min.	22	17	10
9,5 min.	23	18	11
9,0 min.	24	19	12
10,0 min.	25	20	13

8.3 Seuraaminen ja uusintahaukut (0–20 pistettä)

8.3.1 Seuraaminen (0–10 pistettä)

Seuraamisella tarkoitetaan koiran nopeaa syöksyä maasta tai puusta lähtevän linnun perään tarkoituksena saada siitä ensi- tai uusintahaukku. Maaston laatu ja keliolosuhteet vaikuttavat seuraamisen nopeuteen ja pituuteen. Runsas aluskasvillisuus, paksu lumipeite sekä maaston vaikeakulkuisuus vaikeuttavat seuraamista. Jos maasto tai keli on vaikea (rasti maastokortissa), seuraaminen voidaan arvostella lievästi. Jos olosuhteet ovat poikkeavan vaikeat, ne otetaan huomioon seuraamisen arvostelussa esittämällä ylituomarille pisteiden korottamista (kts kohta 11.1).

Toimintaohje

Koiraa ei saa häiritä seuraamisen aikana, vaan havaittuaan koiran seuraamisen ryhmä jää aina hiljaa paikalleen. Etenemään lähdetään vasta, kun koira palaa tai saa haukun seuraamastaan linnusta taikka ollaan varmoja siitä, että koira on menettänyt kosketuksen seuraamaansa lintuun ja on aloittanut uudelleen haun.

Arvosteluohje

Kiitettävä seuraaja syöksyy yleensä nopeasti ja tarmokkaasti linnun perään ja etenee vauhdikkaasti maastosta riippuen jopa useita satoja metrejä. Kaukaa saadut uusintahaukut todistavat hyvää ja sitkeää seuraamiskykyä ja edellyttävät korkeita pisteitä.

Kiitettävä seuraaja käyttää seuraamisen aikana hajuainia lisäksi tehokkaasti myös kuuloaistiaan ja pysähtyy kuuntelemaan seuraamisen päätteeksi. Kuuntelemaan pysähtymiset eivät laske koskaan seuraamisnopeuden pisteitä. Kun lintu häviää koiran näkyvistä ja koira lopettaa seuraamisen kuunnellakseen, tämä ei alenna koiran muutoin ansaitsemia seuraamismatkan pisteitä, jos tuomari näkee tilanteen selvästi ja kuuntelu kestää vähintään 5 sekuntia (eli koira seuraa kuuntelemalla).

Erityisenä ansiona on pidettävä sitä, jos koira lintua seuratessaan kiertää esimerkiksi lampia, lahtia, jyrkenteitä tai muita maastoesteitä taikka ylittää vesistöjä.

Seuraaminen arvostellaan ensisijaisesti matkan perusteella. Matkaa arvioitaessa voidaan apuna käyttää paikantimen lisäksi kuultua kyselyä seuraamisen päättymispaikalla. Jos maassa on lunta, on se tietenkin erinomainen apu jälkihavainnoille.

Aikaan perustuvaa arvostelua käytetään vain silloin, kun seuraamista ei ole voitu muuten arvioida. Seuraaminen arvostellaan sen mukaan, miltä se keskimäärin on näyttänyt. Seuraamisen arvostelussa käytetään seuraavaa ohjetta:

Nopeus

Nopea

Koira syöksyy erittäin nopeasti karkkoavan linnun perään. Näköyhteyden katkettua se voi pysähtyä kuuntelemaan mahdollista linnun puuhun istumisääntä. Jos koira menettää yhteyden lintuun, nopea seuraaja palaa linnun lähtöpaikalle takaisin yleensä vauhdikkaasti.

Keskinkertainen

Koira seuraa karkkoavaa lintua laukaten ja välillä kuunnellen, kuten nopea seuraaja. Se palaa linnun lähtöpaikalle yleensä hitaasti laukaten tai ravaten.

Hidas

Koira seuraa karkkoavaa lintua ravaten ja se voi myös kuunnella. Jos koira jatkaa seuraamista, tapahtuu se myös ravaten. Koira palaa linnun lähtöpaikalle yleensä hitaasti ravaten.

Pituus

Pitkä

Pitkän seuraamisen alaraja on matkana 250 metriä tai aikana kaksi minuuttia.

Keskinkertainen

Keskinkertaisen seuraamisen alaraja on matkana 150 metriä tai aikana yksi minuutti.

Lyhyt

Seuraaminen on lyhyttä, jos se matkana on alle 150 metriä tai aikana alle yksi minuutti.

Seuraamispisteet määräytyvät alla olevan taulukon mukaisesti.

	Pitkä matka	Keskinker- tainen matka	Lyhyt matka
Nopea vauhti	8–10	7	5
Keskinker- tainen vauhti	8	4–6	3

Hidas vauhti	6	4	1–2
-----------------	---	---	-----

8.3.2 Uusintahaukut (0–10 pistettä)

Uusintahaukulla tarkoitetaan koiran saamaa uutta haukkua haukulta karkottuneesta, riittävän kauas tai näkymättömiin lentäneestä linnusta taikka parvesta. Siirtymällä tarkoitetaan niin lyhyttä linnun lentomatkaa, että uusi haukku käsitellään edellisen haukun jatkona. Siirtymä ja uusintahaukku eivät ole uusia löytömahdollisuuksia eivätkä löytöjä.

Uusintahaukku vai siirtymä

Uuden haukun hyväksyminen uusintahaukuksi riippuu linnun lentomatasta ja maaston peitteisyydestä. Peitteisessä maastossa uusintahaukkuun vaaditaan vähintään 80 metrin lentomatka. Avoimessa maastossa alle 250 metrin lentomatka käsitellään siirtymänä, jos koiralla säilyy näköyhteys lintuun tai lintuihin.

Pyystä ei voi saada uusintahaukkua, vaan sen siirtymispyrähhtelyt käsitellään aina siirtyminä.

Riittävä toteaminen

Jotta haukkua voidaan pitää uusintahaukkuna, on yksittäisen linnun kyseessä ollessa todettava, että uudella haukulla on sama lintulaji ja sukupuoli kuin ensihaukulla. Tämä ei ole kuitenkaan välttämätöntä, jos haukku-paikalla on vain yksi lintu. Lisäksi haukun on alettava siinä paikassa, johon koira on seurannut lintua ja jokseenkin välittömästi sen jälkeen, kun koiran on arvioitu edenneen kyseisen matkan. Jos koira palaa seuraamisesta ryhmän luo tai poistuu lintua etsimästä, sille ei enää hyväksytä uusintahaukkua seuraamastaan linnusta.

Uusintahaukut parvessa

Parven sisällä ei voi saada uusintahaukkuja. Haukulta karkottuneesta kokonaisesta parvesta voi sen sijaan saada uusintahaukkuja kuten yksittäisistä linnuista. Uusintahaukkuja voi saada myös parvesta karkottuneesta linnusta tai linnuista. Paikalle jääneen parven tulkitseminen uudeksi löytömahdollisuudeksi selvitetään kohdassa 8.1.2.

Parven vyörytykseksi sanotaan tapahtumaa, jossa koiran haukkumat linnut siirtyvät parven toiselle laidalle ja koira valitsee parvesta aina uuden haukkukohteen. Tämä tulkitaan siirtymiseksi eli yhdeksi haukuksi. Jos tällainen työskentely pitkittyy, ohjaaja saa hajottaa parven tai keskeyttää työskentelyn.

Arvosteluohje

Uusintahaukut arvostellaan taulukon avulla. Pistemäärä saadaan taulukosta ensihaukkujen ja uusintahaukkujen lukumäärien risteyskohdasta. **Uusintahaukkutaulukkoa käytettäessä pyyhaukkuja ei lasketa ensihaukkujen lukumäärään.**

UUSINTAHAUKKUTAULUKKO

UH= Uusinta- haukut	EH=Ensihaukut									
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
1	7	6	6	5	5	4	4	4	4	4
2	10	9	9	8	7	7	7	7	7	7
3		10	10	9	9	9	9	9	9	9
4				10	10	10	10	10	10	10
5					10	10	10	10	10	10
6							10	10	10	10
7									10	10
enemmän										10

HUOM Pyyhaukkuja ei lasketa tässä ensihaukkuihin

8.4 Puustalöytö (0–3 pistettä)

Puustalöydössä koira löytää puussa olevan linnun ja **saa siitä haukun**. Puustalöytö voi tapahtua näön, kuulon tai hajuaistin avulla. Jos puuhun lentänyt lintu löytyy sen istumisäänen perusteella, kysymyksessä ei ole puustalöytö.

3 pisteen puustalöytö

Todetaan koiran toiminnan perusteella sen löytävän puussa olevan linnun pelkän hajuaistin avulla. Lintu ei ääntele tai liiku.

2 pisteen puustalöytö

Koira löytää puussa olevan linnun ryhmän läheltä näkymättömistä. Kuulon perusteella ollaan varmoja, että lintu ei lentänyt puuhun eikä äännellyt siellä.

1 pisteen puustalöytö

Koira löytää puussa ääntelevän linnun tai puustalöytö tapahtuu selkeästä ja tiiviistä parvesta.

Arvosteluohje

Hajuaistin perusteella tapahtuvat puustalöydöt ovat aina hyviä suorituksia. Niihin vaikuttavat tuulen suunta ja voimakkuus, ilman kosteus ja ilmavirtaukset. Jos lintu on istunut puussa pitkään, puun juurella voi olla syönnöksiä tai ulosteita. Hajuaistin avulla tapahtuvassa puustalöydössä koira voi muuttaa äkisti kulkusuuntaansa vastatuuleen. Haukkua edeltää joskus pitkään kysely, ja varsinainen haukku voi olla aluksi harvaa ja epävarmaa.

Puustalöydön pisteet annetaan parhaan puustalöydön perusteella.

8.5 Lisäansiot (0–2 pistettä)

Lisäansiopisteitä annetaan sellaisesta erittäin laadukkaasta toiminnasta, josta ei voi antaa pisteitä muualla. Lisäansioita ovat työskentelyvarmuus ja erityisansiot. Kumpiakin voidaan antaa toisistaan riippumatta.

Työskentelyvarmuus (0–1 pistettä)

Työskentelyvarmuutta ovat esimerkiksi:

- Kaikkien mahdollisuuksien hyväksikäyttö
- Hyvä haukulla pysyminen lähistöltä lähtevistä linnuista huolimatta
- Koira ei välitä muista lintutyöskentelyn aikana kohtaamistaan eläimistä.
- Kiitettävä työskentely haastavissa maasto- ja keliolosuhteissa.

Erytisansiot (0–1 pistettä)

Erytisansioita ovat esimerkiksi:

- Poikkeuksellisen hyvä hajuaistin käyttö
- Aran linnun pysyttäminen haukussa käytöksellä ja haukkuääntä muuttamalla
- Uusintahaukku erittäin kaukaa tai erittäin vaikean maastoesteen takana
- Vesistöjen tai hankalien maastoesteiden ylittäminen tai kiertäminen seuraamisen aikana.

9 VIRHEPISTEET

9.1 Liikaherkkyys (0–10 pistettä)

Liikaherkkyydellä tarkoitetaan sitä, että koira haukkuu ilman näkyvää syytä, haukahtelee maassa tai puussa olleiden lintujen hajuille ja jäljille tai haukkuu lentävää lintua. Liikaherkkyytenä käsitellään myös tyhjät haukut, toistuvat väärin merkityt haukut ja koetta haittaava tulokseton kysely.

Arvosteluohje

Koira ei yleensä ääntelee ilman viitteitä linnusta tai ilman muuta hyvää syytä. Siksi ääntelyn syy pyritään aina selvittämään ennen virhepisteiden antamista.

Kysely on koiran tarkoituksenmukainen keino saada lähistöllä oleva lintu ilmaisemaan itsensä, jolloin koira saa sen haukuun. Kyselyä ei lasketa virheeksi, jos se tapahtuu

- linnun lentosuunnassa seuraamisen jälkeen,
- hetkellisesti linnun tuoreilla hajuilla tai jätöksillä tai
- jos se pitkäkestoisenakin johtaa haukuun.

Koetta selvästi häiritsevistä kyselyistä, vastaavasta liikaherkkyydestä tai väärin merkityistä haukuista annetaan 1–5 virhepistettä. Jos virheet ovat jatkuvia tai usein toistuvia, annetaan 6–10 virhepistettä.

Tyhjä hauku on kiinteä ja varma hauku, josta ei löydy elävää kohdetta. Tyhjä hauku loppuu tavallisesti ryhmän paikalle tuloon, ja lopettaminen vaatii usein myös ohjaajan käskyn. Jos varma hauku loppuu itseltään, se tulkitaan tyhjäksi, jos se on kestänyt vähintään kaksi minuuttia eikä sieltä ole varmasti lähtenyt kohdetta.

Ensimmäisestä tyhjästä haukusta annetaan yksi ja jokaisesta seuraavasta kaksi virhepistettä.

9.2 Haukun jättäminen (0–10 pistettä)

Haukun jättäminen tarkoittaa sitä, että koira lopettaa haukkumisen kokonaan taikka keskeyttää sen tilapäisesti ja lähtee hyväksytyyn merkinnän alueelta (30 metriä) pois.

Etenkin nuori koira keskeyttää haukun käydäkseen linnun lähtöpaikalla tai tarkistaakseen, onko isäntä tulossa haukulle. Kokenutkin koira voi jättää haukun, jos lintu istuu näkymättömissä ja hiljaa korkealla puussa.

Virhepisteiden antamisen edellytys on, että koiralla on hyväksytty hauku. Haukun jättämisestä annetaan virhepisteitä seuraavasti:

Keskeytysaika	Virhepisteet
alle 1 minuutti	1 piste
1–2 minuuttia	2 pistettä
2– 3 minuuttia	3 pistettä
yli 3 minuuttia	4 pistettä

Jos koira jättää haukun kahdesti tai useammin saman haukkutyöskentelyn aikana, arvostellaan virhe ankaremmin. Esimerkiksi kaksi kertaa alle yhden minuutin keskeytyksestä annetaan kolme virhepistettä.

Haukun jättämisestä annetaan virhepisteet myös, jos se tapahtuu 10 minuutin haukuajan jälkeen.

Jos koiran todetaan keskeyttävän haukun arkojen lintujen kesyttämiseksi eikä se poistu hyväksytyn merkinnän alueelta, kysymyksessä ei ole haukun jättäminen. Tästä voidaan antaa lisäansiopisteitä.

Jos haukun aikana lähtee lintuja hyväksytyn merkinnän alueelta puusta ja koira lähtee seuraamaan, kysymyksessä ei ole haukun jättäminen. Kuitenkin palkintotuomarin toteamassa tarkassa merkinnässä olevan näkölinnun haukkumisen keskeyttäminen ja pois lähteminen on aina haukun jättäminen. Jos koira keskeyttää haukun lähteäkseen seuraamaan merkintäalueen ulkopuolelta lähtevää tai lentävää toista lintua, tämä on haukun jättäminen.

Haukun jättäminen virheenä edellyttää aina tuomarin selvästi toteamaa hyväksyttyä haukkua. Haukkuminen ja sen lopettaminen voidaan kuitenkin olla tulkitsematta haukuksi ja haukun jätöksi, jos haukku ei ole ehtinyt kiinteytyä. Syy koiran toimintaan on esimerkiksi epävarmuus haukun kohteesta tai alueella olevat muut linnut ja tilanne on yleensä lyhytkestoinen ja epäselvä.

9.3 Muu koetta häiritsevä työskentely (0–10 pistettä)

Muuta koetta häiritsevää työskentelyä ovat noutaminen paikantimen avulla, työskentelyhaluttomuus ja tottelemattomuus.

9.3.1 Noutaminen paikantimen avulla

Noutaminen paikantimen avulla tarkoittaa sitä, että koira ei pidä yhteyttä ohjaajaan ja se noudetaan paikantimen avulla, eikä koiran toiminnalle ole hyväksyttyä syytä. Virhepisteitä annetaan jokaisesta paikantimen avulla tapahtuvasta koiran noutamisesta seuraavasti:

- Ensimmäinen nouto 2 pistettä
- Toinen nouto 3 pistettä
- Kolmas nouto 5 pistettä

Koiranohjaaja päättää, milloin koiraa lähdetään noutamaan, ja tämä todetaan yhdessä palkintotuomarin kanssa. Jos noudettava koira työskentelee jollakin eläimellä tai noutopaikalla on jokin hyväksyttävä syy, virhepisteitä ei anneta. Tällaisia syitä ovat esimerkiksi löytynyt kiimainen narttu tai kuollut riistalintu taikka häiritsevä este. Jos mitään edellä mainittua syytä ei todeta tai koira esimerkiksi kaivelee pikkunisäkkäitä, virhepisteet annetaan.

9.3.2 Työskentelyhaluttomuus

Työskentelyhaluttomuutta ovat yleinen laiskuus ja kiinnostuksen puute lintutyöskentelyyn sekä esimerkiksi pikkunisäkkäiden pyydystely koetta häiritsevästi. Virhepisteitä ei anneta, jos koira muun lintutyöskentelyn kuin haukun aikana hetkellisesti kiinnostuu pikkunisäkkäistä.

Koetta häiritsevästä työskentelyhaluttomuudesta annetaan 1–5 virhepistettä. Jos työskentelyhaluttomuus on jatkuvaa, siitä annetaan 6–10 virhepistettä. Jos koira ei välitä riistalinnuista (esimerkiksi ei hauku puuhun lentävää lintua) ja virhe on toistuvaa, sille annetaan 10 virhepistettä.

Haukun aikana tapahtuva pikkunisäkkäiden kaivaminen ei ole työskentelyhaluttomuutta, vaan se käsitellään haukun jättämisenä.

Jos koira ei hae tai seuraa lintuja, se ei ole työskentelyhaluttomuutta vaan sulkemisperuste (kts. kohta 10 ”Sulkeminen”).

9.3.3 Tottelemattomuus

Tottelemattomuutta on koiran välinpitämättömyys ohjaajan antamia kieltoja ja käskyjä kohtaan. Tottelemattomuus ilmenee lähinnä välinpitämättömyytenä virheistä kiellettyäessä sekä siten, että koira ei saada kytkettyä.

Jos koira törmää muihin kuin hyväksytyihin riistaeläimiin ja reagoi niihin haukkuen tai lyhyesti ajaen, tätä ei pidetä työskentelynä. Jos koira lähtee kiellosta huolimatta tällaisen eläimen perään lyhyeksi ajaksi, tätä ei pidetä tottelemattomuutena.

Virhepisteitä annetaan silloin, kun koiran tottelemattomuus häiritsee kokeen kulkua ja etenkin, jos koira hetken kieltoa toteltuaan palaa takaisin työskentelemään siitä kielletyillä eläimillä.

Koira kytkettäessä ohjaaja saa mennä hieman loitommaksi ryhmästä, jotta vieraiden henkilöiden läheisyys ei häiritsisi kytkemistä.

Koetta häiritsevistä tottelemattomuudesta annetaan 1–5 virhepistettä. Jos se on jatkuvaa, usein toistuvaa tai huomattavaa, virhepisteitä annetaan 6–10. Jos koira ei saada kytkettyä tottelemattomuuden takia tunnin kuluessa erän päättymisestä, annetaan 10 virhepistettä.

10 KOKEEN POIKKEUKSELLINEN LOPETTAMINEN

Koe voi päättyä poikkeuksellisesti koiran sulkemiseen kokeesta, ohjaajan luopumiseen, kokeen keskeyttämiseen tai koiran suorituksen hylkäämiseen. Sulkemisen, luopumisen ja hylkäämisen yhteydessä koiran työskentely arvostellaan kokeen päättymiseen saakka ja siitä annetaan pisteet. Koira ei saa kuitenkaan loppupisteitä, palkintosijaa eikä sijoitusta. Keskeyttämisen yhteydessä koira saa loppupisteet, palkintosijan ja sijoituksen.

Sulkeminen

Koiran sulkeminen johtuu koiran tekemisestä tai tekemättä jättämisistä. Koira suljetaan, jos

- sille annetaan joko hausta tai seuraamisesta nolla pistettä,
- sille annetaan jostakin kohdasta 10 virhepistettä,
- koira ei pidä yhteyttä ryhmään tuntiin, eikä se johdu lintutyöskentelystä tai häiritsevästä esteestä tai
- koira ei saada kytkettyä tunnin sisällä kokeen päättymisestä.
- koira on vihainen (tehtävä ilmoitus koiran vihasesta käyttäytymisestä)

Luopuminen

Luopuminen tarkoittaa ohjaajan päätöstä lopettaa koe. Hänen on ilmoitettava luopumisen syy.

Keskeyttäminen

Keskeyttäminen tarkoittaa palkintotuomarin päätöstä koesuorituksen lopettamisesta. Koesuoritus keskeytetään esimerkiksi, jos

- koira tai joku ryhmän jäsen sairastuu tai loukkaantuu taikka
- koira joutuu ilmeiseen vaaraan.

Hylkääminen

Hylkääminen johtuu koiranohjaajan kielletystä toiminnasta tai sopimattomasta käytöksestä. Palkintotuomari hylkää koiran suorituksen esimerkiksi, jos

- ohjaaja ei ole valinnut paikantimen käyttöä, mutta käyttää sitä eikä koira ole vielä suljettu kokeesta,
- ohjaaja käyttää jotain kiellettyä paikantamisvälinettä tai -keinoa tai
- ohjaaja käyttäytyy sopimattomasti jotain ryhmän jäsentä tai koiraansa kohtaan.

Palkintotuomarin on oltava yhteydessä ylituomariin ennen kokeen keskeyttämistä taikka koiran sulkemista tai hylkäämistä.

11 ARVOSTELUOHJEITA

11.1 Koiran työskentelyn rastittaminen

Maastokorttiin tehtävä rastitus kertoo koiran työskentelyn laadusta enemmän kuin pelkät pisteet. Maastokorttiin rastitetaan vain koiran todettu työskentely. Jos jostain työskentelystä ei ole havaintoja, sitä ei voi rastittaa eikä arvostella. Koira arvostellessa tehdään aina ensin maastokortin rastitus ja vasta sen jälkeen annetaan pisteet.

Haun ja seuraamisen pisteiden pitää olla aina erillisohjeiden taulukoiden mukaiset. Poikkeuksena tähän ylituomari voi korottaa rastitusta muuttamatta näitä pisteitä korkeintaan kahdella, jos maasto- tai keliolosuhteet ovat poikkeukselliset. Tämä on merkittävä koepöytäkirjan kohtaan ”Huomautukset”.

11.2 Loppupisteet ja paremmuusjärjestyksen määrittäminen

Koiran lopullinen pistemäärä saadaan, kun ansiopisteiden summasta vähennetään virhepisteet.

Mikäli kahden koiran loppupisteet ovat samat, parempi on koira, jolla on tässä järjestyksessä:

1. Vähemmän virhepisteitä
2. Enemmän pisteitä uusintahaukuista
3. Enemmän pisteitä pysyttämisestä
4. Vähemmän löytömahdollisuuksia

5. Enemmän pisteitä puustalöydöistä.

Mikäli järjestystä ei voi määrittää edellisten lukujen perusteella, ylituomari ratkaisee sen palkintotuomarin kirjoittaman kertomuksen perusteella ("Lyhyt kertomus koiran työskentelystä").

12 ERILLISOHJEET KOEKAUDEN KESTÄVIIN LINNUNHAUKKUKOKEISIIN

Koe kestää koko koekauden eli 20.8.–28./29.2.

Kokeen järjestäjänä tai myöntäjänä toimii se kennelpiiri, jonka alueella koe suoritetaan tai aloitetaan.

Kokeen järjestäjä voi periä kohtuullisen osallistumismaksun, jonka tarkoitus on kattaa kokeen järjestelyistä aiheutuvat kulut.

Jokainen koesuoritus on erillinen koe, josta täytetään koirakohtainen pöytäkirja ja koepöytäkirja.

Kokeeseen ei voi osallistua koira, joka on

- saavuttanut käyttövalion arvon tai
- saavuttanut koekauden kestävästä kokeista yhteensä kaksi LINT1– palkintosijaa.

Kokeeseen ilmoittaudutaan kennelpiirin nimeämälle ylituomarille järjestäjän määrittämällä tavalla viimeistään koepäivää edeltävänä päivänä. Koemaaston tulee sijaita sellaisella etäisyydellä ylituomarista, että ylituomarilla on mahdollisuus valvoa koetta.

Ylituomari hyväksyy koiranohjaajan esittämän palkintotuomarin tai nimeää hänet itse.

Ylituomari pitää ylituomaripuhuttelun ja vastaa koiran osallistumisoikeuden ja palkintotuomarin arvostelu-oikeuden tarkastamisesta ennen koetta.

Kokeen aloittaminen maastossa ilmoitetaan ylituomarille esimerkiksi puhelimella tai tekstiviestillä. Kokeen jälkeen palkintotuomari antaa ylituomarille selvityksen kokeen kulusta esimerkiksi puhelimella.

Kokeen purkutilaisuus pyritään pitämään välittömästi, kuitenkin viimeistään viikon kuluessa koesuorituksesta. Tulos on voimassa, kun ylituomari on vahvistanut sen. Ylituomari tai kokeen järjestäjä ilmoittaa tuloksen koiranohjaajalle.

Ylituomari tallentaa kokeen tietokantaan viikon kuluessa.

13 MUUTOKSET OHJEESEEN

Muutokset tähän ohjeeseen vahvistaa Kennelliitto Suomen Pystykorvajärjestön hallituksen esityksestä.